

Vedlegg 1: Verdiskapingsprogrammet og Kystpilegrimsleia. Sakshistorikk i HFK

«Prosjekt Kystpilegrimsleia» har vore del av det nasjonale verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet. Riksantikvaren har prioritert prosjektet med tildeling av statlege midlar under føresetnad av regional deltaking og finansiering.

Satsing på kulturminnevern og verdiskaping 2006-2010

Kulturminne og kulturmiljø er i aukande grad sett som ressursar for lokal samfunnsutvikling og verdiskaping. Med grunnlag i St.meld. nr. 16 (2004–2005) *Leve med kulturminner* sette Miljøverndepartementet og Riksantikvaren i verk ei nasjonal programsatsing i 2006. Programmet hadde mellom anna følgjande målsettingar, jf. Riksantikvaren:

1. *Bidra til at kulturminner og kulturmiljøer blir tatt i bruk i utviklingen av lokalsamfunn og næringsliv.*
2. *Utvikle modeller for samarbeid mellom eiere, rettighetshavere, næringslivet, offentlige aktører, museer og frivillige organisasjoner.*
3. *Spre kunnskap om hvordan en bærekraftig bruk av kulturminner og kulturmiljøer fremmer næringsutvikling og styrker lokalsamfunn og regioner.*
4. *Klargjøre hvilke forutsetninger som må være til stede, og avdekke eventuelle flaskehalsar som må fjernes, for å fremme verdiskaping.»*

I 2006 vart 12 pilotprosjekt valde ut etter ein nasjonal prosess der fylkeskommunane var ansvarlege for mobilisering av kommunar, organisasjonsliv, museum og frivillege. Det kom inn mange aktuelle prosjekt til handsaming i fylkeskommunen. Fylkesutvalet gjorde vedtak i sak 118/06 om at Hordaland skulle søkje deltaking i programmet for kulturminnevern og verdiskaping med eitt prosjekt, *Perler i Nordsjøløypa* i Fjell, Sund og Øygarden kommunar.

I si handsaming vedtok Riksantikvaren at samarbeidsprosjektet mellom Norsk vasskraft- og industristadmuseum og Odda kommune, *Oddaprosessen*, også skulle vere del av det nasjonale pilotprogrammet. 2 av dei 12 pilotprosjekta var dermed i Hordaland: *Oddaprosessen* og *Perler i Nordsjøløypa*. Prosjekta vart avslutta i 2010. Det ligg føre utfyllande informasjon, rapportering og forskning frå pilotprosjekta, sjå www.riksantikvaren.no.

I prosjektperioden 2006-2010 vart føresetnaden om statleg, fylkeskommunal og kommunal medverknad i verdiskapingsprosjekta komme i møte gjennom eigne løyvingar i fylkesutvalet, td fordeling av konsesjonskraftmidlar. Hordaland fylkeskommune vart dermed ein monaleg bidragsytar til dei to pilotprosjekta. Det meste av midlane til dei øvrige prosjekta vart likevel ikkje nytta. Desse prosjekta fekk ikkje statleg medfinansiering, og vart heller ikkje sett i gong. Midlane vart førte over til bunde driftsfond, øyremerkte Verdiskapingsprogrammet. Fondet er p.t. på 99.000 etter at Kultur – og ressursutvalet i sak PS 55 /2014 løyvde kr 200.000,- til prosjektet *Den kulturelle fjorden*.

Vidareføring av arbeid med kulturminnevern og verdiskaping i Hordaland frå 2012

Erfaringane frå pilotprosjekta i 2006-2010 gjorde at det vart løyvd midlar på statsbudsjettet frå og med 2012 til fase 2 av det nasjonale programmet for kulturminnevern og verdiskaping. På grunnlag av erfaringane frå pilotprosjekta var det sett som ein føremon at verdiskaping på kulturminnefeltet vart kopla saman med anna regionalt utviklingsarbeid. Fylkeskommunane fekk dermed ei sentral rolle.

Deltaking i det vidareførte programmet hadde vilkår om økonomisk og fagleg medverknad frå regionale styresmakter. I Hordaland har kulturminnevern og verdiskaping ikkje vore etablert som eiga ordning eller budsjettpost i fylkeskommunen, og ikkje gjeve grunnlag for eigne søknadsprosessar eller mobilisering av nye prosjekt i fylket. Fylkeskommunen sitt samla verkemiddelapparatet har likevel bidrege til å støtte mange slike tiltak.

Frå 2012 har difor administrasjonen fremja ei rekkje prosjekt og tiltak som er støtta gjennom fylkeskommunale tilskotsordningar. Jf. brev frå Hordaland fylkeskommune til Riksantikvaren 4. februar 2013: «*Dei prosjekta Hordaland fylkeskommune vel å leggje fram med vurdering til Riksantikvaren, er prosjekt som har vore handsama og fått tilsegn gjennom Regionalt Utviklingsprogram (RUP), Kulturelt Utviklingsprogram (KUP) og som har fått kommunale tilsegn. Alle prosjekta er difor kvalitetssikra og forankra i høve til desse ordningane.*»

I 2012 vart ingen av dei prosjekta som vart meldt inn frå Hordaland funne aktuelle som deltakarar i det statlege programmet. Men, i brev dagsett 12.11.2012 inviterte Riksantikvaren fylkeskommunane og Sametinget på ny til å søkje om statleg støtte til verdiskapingsprosjekt. I brev frå Hordaland fylkeskommune dagsett 4.2.2013, vart følgjande prosjekt lagt fram til vurdering:

- 1. Reisemål i industriens vugge** (RUP-støtta, prosjektleiar Stongfjorden Vekst)
- 2. Den kulturelle fjorden** (RUP-støtta, prosjektleiar Hardanger og Voss museum)
- 3. Bergen nasjonale veteranskipshamn** (KUP- støtta, prosjektleiar Bergen kommune)
- 4. Kystpilegrimsleia** (støtta frå Kultur og ressursutvalet sin rådveldekonte).

Dei to første Hordalandsprosjekta, *Reisemål i industriens vugge* og *Den kulturelle fjorden*, svarte til vilkåra i ordninga og fekk statleg løyving frå Riksantikvaren i 2013. Det same fekk *Kystpilegrimsleia*. Aktivitet i alle prosjekta vart sett i gong i løpet av året.

Kulturminnevern og verdiskaping i 2014

I brev frå Riksantikvaren dagsett 6.12.2013, vart det igjen lyst ut statsmidlar for vidareføring av verdiskapingsprogrammet i 2014, med høve om å søkje støtte til vidareføring av oppstarta prosjekt. I brev dagsett 10.02.2014 gjorde Hordaland fylkeskommune same utval og prioritering av prosjekt som i 2013. Jf. tilsegnsbrev frå Riksantikvaren vedtok direktoratet følgjande fordeling av statlege midlar i 2014:

1. Reisemål i industriens vugge kr 465.000,-
2. Den kulturelle fjorden kr 150.000,-
3. Bergen Nasjonale Veteranskipshamn avslag
4. Kystpilegrimsleia kr 350.000,-

Kystpilegrimsleia

Prosjektet er eit samarbeid mellom fylkeskommunane Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag og Stavanger, Bjørgvin, Møre og Nidaros bispedøme. Prosjektet har som mål å etablere kystpilegrimsleia som ei samanhengande reiserute langs kysten, både som ei pilegrimslei og ein europeisk kulturveg. Bruk av veggen skal fremme kunnskap om historie og kulturminne, miljøforståing, fysisk aktivitet, folkehelse og legge til rette for bruk og vern av kulturarven. Det er eit mål at kystpilegrimsleia skal vere del av ei nasjonal og internasjonal reiselivssatsing.

I 2013 vart det gjennomført eit forprosjekt og lagt grunnlag for eit samarbeidsprosjekt mellom fylkeskommunane og bispedøma frå Stavanger til Nidaros. Arbeidet vert no vidareført i eit hovudprosjekt med varigheit frå 2013 til 2018. Sogn og Fjordane fylkeskommune har koordineringsansvaret i prosjektet.

Vedtak og regional medfinansiering frå Hordaland fylkeskommune

Utval for kultur, idrett og regional utvikling (tidl Kultur- og ressursutvalet) har fleire gonger handsama prosjektet. I sak 99/12 løyvde utvalet kr 75.000,- til forprosjekt.

I sak 105/13 vart fylkeskommunen sin medverknad i hovudprosjektet handsama. Det vart gjort følgjande vedtak:

1. Kultur- og ressursutvalet tek forprosjektet «Kystpilegrimsleia – Rogaland-Nidaros» til orientering og sluttar seg til deltaking i hovudprosjektet, med oppstart i 2013 og avslutting i 2016.

2. Kultur- og ressursutvalet løyver kr 100.000 frå utvalet sin rådveldekonto til hovudprosjektet «Kystpilegrim Rogaland – Nidaros» for 2013. Finansiering for 2014 vert å koma attende til.

Grunna forseinking i oppstartinga av hovudprosjektet, var det ikkje aktuelt å fremje politisk sak om finansiering for 2014, jf. vedtak pkt. 2 i sak 105/13.

I utvalsmøte 22.01.2015 vart det under sak Kulturminnevern og verdiskaping. Kystpilegrimsleia. Løyving av midlar 2015 løyvd kr 150.000 frå utvalet sin rådveldekonto.

Under budsjettbehandlinga i fylkestinget sitt møte 09.12.2015 (PS 95/2015) vart det sett av kr 200.000 som Hordaland sitt bidrag til drifta av prosjektet fram til prosjektslutt.

I PS 6 KIRU 22.02.2015 slutta utvalet seg til samarbeidsavtale for prosjektet saman med dei andre prosjekteigarane/fylka og nemnde opp representant til styringsgruppa. I møte 13-04. 2016 var det ny oppnemning av representasjon til styringsgruppa for prosjektet.